

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. Š.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2011, č. j. 9 Ad 18/2011 - 12,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 6. 10. 2011, č. j. 9 Ad 18/2011 - 12, zamítl žádost žalobce o přiznání osvobození od soudních poplatků v řízení o jeho žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 10. 2008, č. j. 2008/71118 - 424. Tímto rozhodnutím žalovaný zrušil usnesení Úřadu práce v Liberci ze dne 18. 8. 2008, č. j. LBA 60/2008-2, jímž bylo podle § 64 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, přerušeno řízení ve věci uspokojení splatných mzdových nároků žalobce nevyplacených zaměstnavatelem Krajským regionálním centrem Libereckého kraje.

V odůvodnění předmětného usnesení Městský soud v Praze uvedl, že žalobce po výzvě k zaplacení soudního poplatku podáním ze dne 9. 9. 2011 požádal o přiznání osvobození od soudních poplatků s tím, že se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, má jen nepatrné příjmy a jeho majetkové poměry neumožňují úhradu soudního poplatku. Městský soud v Praze podotkl, že je mu z úřední činnosti známo, že žalobce proti témuž rozhodnutí správního orgánu brojil žalobou již v minulosti; tato žaloba byla odmítnuta

usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 10. 2010, č. j. 10 Ca 250/2009 - 27. Kasační stížnost proti tomuto usnesení Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 30. 3. 2011, č. j. 4 Ads 13/2011 - 58, ve kterém konstatoval, že o žalobě rozhodují soudy ve správním soudnictví, neboť s ohledem na nemeritorní charakter rozhodnutí správních orgánů nepřichází v úvahu postup podle § 244 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř."); žaloba však byla nepřípustná, protože se v ní žalobce domáhal přezkoumání úkonu, který je ze soudního přezkumu vyloučen, neboť se nejedná o rozhodnutí v materiálním slova smyslu. Městský soud v Praze v projednávané věci shledal, že soud v téže věci již v minulosti pravomocně rozhodl, přičemž dospěl k závěru o nepřípustnosti žaloby. Tato skutečnost podle soudu zakládá překážku rei iudicatae, pro kterou by nově podaná žaloba musela být bez dalšího odmítnuta. Z výše uvedeného je rovněž evidentní, že žalobu datovanou dnem 14. 6. 2011 podal žalobce opožděně, tedy dávno po uplynutí zákonné dvouměsíční lhůty běžící od 30. 10. 2008, kdy bylo napadené rozhodnutí žalobci doručeno. Také zjevná opožděnost žaloby je bez dalšího důvodem pro její odmítnutí. Městský soud v Praze zdůraznil, že pokud žaloba zjevně nemůže být úspěšná, je vedení řízení o takové žalobě zcela zbytečným zatěžováním soudní soustavy s předem daným (pro žalobce nepříznivým) výsledkem. Neexistuje žádný rozumný důvod k tomu, aby účastníkům řízení, kteří se obracejí na soudy se zjevně neúspěšnými návrhy, bylo přiznáváno osvobození od soudních poplatků. Takový postup by podporoval sudičství, které je překážkou efektivního nalézání práva ve věcech, kdy má soudní projednání žaloby smysl. Žalobci, kteří na projednání zjevně neúspěšné žaloby trvají, proto musí v souladu s koncepcí zákonné úpravy v § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), počítat s tím, že poplatkovou povinnost spojenou s podáním žaloby budou muset splnit bez ohledu na své aktuální majetkové poměry. V projednávané věci jsou podle názoru soudu dány tři důvody, pro které žaloba zjevně nemůže být úspěšná. Předně je to existence kompetenční výluky v § 70 písm. a) s. ř. s., dále skutečnost, že o téže věci již soud pravomocně rozhodl, a do očí bijící opožděnost žaloby. Městský soud v Praze proto dospěl k závěru, že žalobcův návrh zjevně nemůže být úspěšný, a v souladu s § 36 odst. 3 s. ř. s. žádost žalobce o přiznání osvobození od soudních poplatků zamítl, aniž zkoumal opodstatněnost jeho tvrzení o nepříznivých majetkových poměrech.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel") včas kasační stížnost, ve které namítal, že mu majetkové poměry neumožňují, aby soudní poplatek zaplatil, a špatná finanční situace mu znemožňuje vynutit svá práva před soudem. Podle jeho názoru měl soud ke svému rozhodnutí dostatečné množství informací. Stěžovatel zdůraznil, že žaloba byla podána obecnému soudu podle poučení v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 4 Ads 13/2011 - 58. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Dne 16. 11. 2011 byl spis Městského soudu v Praze předložen Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Při posuzování přípustnosti kasační stížnosti vycházel Nejvyšší správní soud ze své konstantní judikatury, podle které *v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem* (srov.

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Z jejího obsahu vyplývá, že námitky stěžovatele lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.* Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost není důvodná.

Pro větší přehlednost a snazší pochopení celé věci Nejvyšší správní soud uvádí následující skutečnosti, které již ostatně popsal v rozsudku ze dne 30. 3. 2011, č. j. 4 Ads 13/2011 - 58. Prvotním impulsem pro stěžovatele bylo usnesení Úřadu práce v Liberci ze dne 18. 8. 2008, č. j. LBA 60/2008-2, o přerušení řízení ve věci uspokojení mzdových nároků stěžovatele. Žalovaný rozhodnutím ze dne 13. 10. 2008, č. j. 2008/71118 - 424, podle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu toto usnesení zrušil a vrátil věc k novému projednání. Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu, kterou Městský soud v Praze usnesením ze dne 20. 1. 2010, č. j. 10 Ca 250/2009 - 27, odmítl. Nejvyšší správní soud na tomto místě zdůrazňuje, že stěžovatel nyní opětovně napadá žalobou totéž rozhodnutí žalovaného. Kasační stížnost podanou stěžovatelem proti zmíněnému usnesení o odmítnutí žaloby Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 3. 2011, č. j. 4 Ads 13/2011 - 58, zamítl, neboť dospěl k závěru, že žaloba byla správně odmítnuta, když jí bylo napadeno zrušující rozhodnutí žalovaného, jež nenaplňuje materiální znaky rozhodnutí způsobilého soudního přezkumu podle § 65 odst. 1 s. ř. s.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Rozhodnutí v posuzované věci odůvodnil Městský soud v Praze tím, že žaloba podaná stěžovatelem naplňuje znaky zjevně neúspěšného návrhu ve smyslu citovaného ustanovení, a proto nezkoumal majetkové a další poměry stěžovatele. Ačkoliv se stěžovatel v kasační stížnosti omezil jen na připomenutí své finanční situace, považuje Nejvyšší správní soud - pro náležité posouzení jeho námitek - za nezbytné přezkoumat správnost závěrů Městského soudu v Praze o zjevné neúspěšnosti žaloby.

Městskému soudu v Praze lze přisvědčit v tom, že žalobu v projednávané věci podal stěžovatel zcela evidentně po uplynutí zákonné dvouměsíční lhůty, tudíž opožděně, což zakládá důvod pro její odmítnutí podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Předmětná žaloba

současně směřuje proti úkonu správního orgánu, který není rozhodnutím ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s., jak vyslovil Nejvyšší správní soud v již zmiňovaném rozsudku ze dne 30. 3. 2011, č. j. 4 Ads 13/2011 - 58. Žaloba je tudíž nepřípustná ve smyslu ustanovení § 70 písm. a) s. ř. s., což zakládá důvod pro její odmítnutí podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Oba uvedené důvody jednoznačně svědčí pro závěr, že návrh (v dané věci žaloba) zjevně nemůže být úspěšný.

Se třetím důvodem akcentovaným Městským soudem v Praze však Nejvyšší správní soud souhlasit nemůže. Podle jeho konstantní judikatury totiž pravomocné usnesení soudu o odmítnutí žaloby nevytváří překážku věci rozhodnuté (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2005, č. j. 1 Afs 30/2004 - 71, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 538/2005, www.nssoud.cz). Překážku věci pravomocně rozhodnuté může v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu založit pouze rozsudek ve věci samé.

V projednávané věci byla původní žaloba odmítnuta, tudíž usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2010, č. j. 10 Ca 250/2009 - 27, nemohlo vytvořit překážku rei iudicatae. Tento argument v odůvodnění napadeného usnesení proto nemůže obstát. Nejvyšší správní soud ovšem nespatřuje v nesprávném právním názoru Městského soudu v Praze dostatečný důvod pro zrušení napadeného usnesení, neboť každý ze zbývajících dvou důvodů, na které soud poukázal (nepřípustnost a opožděnost žaloby), postačuje k tomu, aby mohla být žaloba vyhodnocena jako návrh, který zjevně nemůže být úspěšný.

Nejvyšší správní soud ve shodě s Městským soudem v Praze konstatuje, že v případě zjevně neúspěšného návrhu není třeba zkoumat, zda má navrhovatel dostatečné prostředky, či nikoliv, neboť zjevná nepřípustnost návrhu má automaticky za následek povinnost soudu žádost o osvobození od soudních poplatků zamítnout. Námitky stěžovatele týkající se jeho špatné finanční situace proto nemohou nic změnit na správnosti a zákonnosti napadeného usnesení.

Pokud stěžovatel namítá, že se řídil poučením Nejvyššího správního soudu vysloveným v rozsudku ze dne 30. 3. 2011, č. j. 4 Ads 13/2011 - 58, Nejvyšší správní soud dodává, že si stěžovatel odůvodnění tohoto rozsudku vyložil nesprávně. Nejvyšší správní soud rozhodně nepoučil stěžovatele o tom, že má napadnout žalobou opět totéž rozhodnutí žalovaného, a to ani v řízení před obecnými soudy podle části páté o. s. ř. Naopak vedl stěžovatele k tomu, aby vyčkal meritorního rozhodnutí úřadu práce, proti němu uplatnil řádné opravné prostředky a teprve potom případně podal žalobu k příslušnému civilnímu soudu (v daném případě soudu okresnímu). To ostatně zřetelně vyplývá z následující citace: „*S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dodává, že pokud úřad práce rozhodne (či již rozhodl) ve věci samé, má stěžovatel možnost se proti takovému rozhodnutí bránit žalobou v občanském soudním řízení podle § 244 a násl. o. s. ř.*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 4 Ads 13/2011 - 58, zejména odůvodnění na čísle listu 61).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že nezjistil namítanou nezákonnost napadeného rozhodnutí, a proto kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2011, č. j. 9 Ad 18/2011 - 12, podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto stádiu řízení žádné náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. prosince 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu